

"Helikaja" uuris Estonia ooperimaja laiendusplaane erinevate ekspertide vaatenurgast

Klassikaraadio "Helikaja" saade uuris laupäeval Estonia juurdeehitusega seonduvat, kõrvutades ekspertide arvamusi nii ooperielu, arhitektuuri, arheoloogia, linnaruumi kui ka kultuuripoliitika valdkonnas.

Saates kõnelesid riigikogu kultuurikomisjoni liige ja rahvusooper Estonia nõukogu liige Helle-Moonika Helme, arhitektuuriajaloolane ja Eesti kunstiakadeemia rektor, akadeemik Mart Kalm, kunstiajaloolane ja EKA professor Krista Kodres, arheoloog ja arheoloogiamälestiste ekspertnõukogu liige Villu Kadakas, muinsuskaitseameti peadirektor Siim Raie ning kultuurikriitik ja ooperisõber Alvar Loog.

"Olgem ausad, kõikide objektidega seoses olid mingisugused probleemid. Tegelikult Estonia teatri osas riiklik muinsuskaitse ütles, et nende meelest pole seal sellist ületamatut probleemi, mida ei saaks lahendada," sõnas Helle-Moonika Helme. Üks punkt, millega me pidime arvestama, on ka regionaalsuse aspekt. Kui Tallinnasse üks objekt tuleb, siis sinna ju kahte tulla ei saa. Ka Helioru kontserdimaja, filmilinnak ja Nobel – nad kõik ju pretendeerisid põhimõtteliselt sellele ühele kohale," lisas ta.

Mart Kalm ja Krista Kodres vaagisid Estonia juurdeehitust kunsti- ja arhitektuuriajaloolisest vaatepunktist. "Kas nendele kahele klassikalisele kunstižanrile pühendatud maja on tänapäeva Eesti kultuuris enam nii tohutult keskne institutsioon, kellele peaks tegema nii pretsedenditu erandi?" küsis Kalm.

"Ausalt öelda kõige suurem argument kogu selle loo juures on ikkagi see, et sinna on praegu loodud väga kvaliteetne avalik ruum," arvas Kodres.

Arheoloog Villu Kadakas selgitas aga, milline kultuuripärand on peidus maapõues ning mil määral Estonia juurdeehitus seda ohustab. "Pärnu maantee ja Estonia puiestee vaheline ala on varasematel sajanditel olnud nn bastionaalvööndi osa. Siin on terve rida linna kaitseehitisi, millest suur osa on maa all säilinud," selgitas ta. "Selle ehitise puhul, mis siin platsi peal endisel Uuel

kultuur.err.ee

Rahvusooper Estonia
Estonia teater
Teater

turul ennast maa sees varjab, on säilinud suurusjärgus 80-90%. See ehitis oli tunduvalt suurem kui kindlusehitis, mis kaevati välja kümmekond aastat tagasi Vabaduse väljakul. Probleem on nüüd selles, et kavandatav Estonia juurdeehitis selles mahus, nagu avalikult neid jooniseid on praegu näidatud, on paigutatud täpselt niimoodi, et selle elluviimiseks tuleb suur osa bastionist sisuliselt likvideerida."

Muinsuskaitseameti peadirektor Siim Raie sõnul on parlament loomulikult vaba oma otsuste tegemisel. "Mina ametnikuna ei saa neile ette kirjutada seda, millist otsust nemad tegema peavad või teha saavad. Aga kindel on see, et parlament on tegemas põhimõttelist valikut riikliku tähtsusega ehitusobjektidest.

See, kuidas nad aadressi täpsusega realiseeruvad ja kas nad realiseeruvad, oleneb juba kõikidest muudest organisatsioonidest. Väita, et miski kuskile nagunii tuleb – minul sellist täit kindlust ei ole. Nagu mul ei ole ka täit kindlust väita, et nagunii ei tule," rääkis Raie.

Alvar Loogi hinnangul vajab Eesti ooperikultuur suurehitiste asemel hoopis väiksemaid vorme. "Minu tagasihoidlik seisukoht ja arusaam on olnud kõik need aastad, et kui me räägime laiemalt ooperikunsti arengust ja olukorrast Eestis, mitte nüüd ainult meie rahvusoperist, siis päris selge on see, et Eesti ja eelkõige Tallinn vajab hoopis väiksemat saali. See maja ise on ainult võimalus, teatud potentsiaal, mis tuleb realiseerida ikkagi inimestel."

Toimetaja: Kerttu Kaldoja